

Generalitat de Catalunya Agència Catalana d'Inversions

www.catalonia.com

Amb la seu central a Barcelona, una delegació a Madrid i dues oficines exteriors a Nova York i Tòquio, l'Agència Catalana d'Inversions ofereix serveis d'assessorament i assistència adaptats a les necessitats de les empreses que estudiïn establir-se o expandir el seu negoci a Catalunya, amb l'objectiu d'impulsar-hi inversions empresarials productives, econòmicament i tecnològicament sòlides.

22@Barcelona

www.22barcelona.com

22@Barcelona és un dels projectes estratègics de la ciutat de Barcelona. En el cèntric barri del Poblenou s'ha dissenyat un espai on empreses i institucions dels sectors Mèdia, Tecnologies Mèdiques, TIC, Energia i Disseny interactuin amb centres de coneixement com ara universitats o centres de R+D.

Ajuntament de Barcelona Promoció Econòmica

www.bcn.cat/barcelonanegocis

Promoció Econòmica és el departament de l'Ajuntament de Barcelona dedicat a promocionar Barcelona com a lloc atractiu pels negocis i ajudar i donar suport a les empreses, professionals i institucions que volen establir-se o fer negocis a la ciutat.

Cambra de Comerç de Barcelona

www.cambrabcn.es

La Cambra de Comerç de Barcelona és la institució que representa les empreses de la ciutat de Barcelona. A través dels seus serveis individualitzats a empreses i de les seves actuacions afavoreix la promoció de l'activitat econòmica i empresarial del país i de cadascuna de les empreses.

Presentació

Catalunya, i la seva capital, Barcelona, han estat des de sempre terra d'acollida i de benvinguda. A través de la història han estat molts els pobles que han passat per aquesta terra i quasi tots s'hi han establert. Això ha fet de Catalunya una terra hospitalària, tolerant, dinàmica i oberta a tot allò que sigui nou.

En l'actualitat, Catalunya i Barcelona s'han convertit en un dels principals nodes econòmics d'Europa. Motor de l'economia espanyola, la Catalunya del segle XXI és un país innovador, amb una mà d'obra altament qualificada, una posició geogràfica envejable (al cor d'Europa i connectada amb la resta del món gràcies al seu port de la Mediterrània i als seus aeroports internacionals) i unes infraestructures de primer nivell mundial, que atrau importants inversions any rere any.

És un plaer per a nosaltres presentar aquest dossier econòmic que reflecteix les característiques d'un dels principals sectors econòmics de Catalunya i de Barcelona, tant pel seu pes en el si de la seva economia i pel seu pes relatiu en comparació d'altres regions europees, com per l'aposta que hi estan duent a terme empreses, universitats i centres de recerca: el sector del disseny. Fruit de la col·laboració de quatre institucions cabdals en l'economia de la ciutat de Barcelona i de Catalunya, aquest dossier mostra tot el que Catalunya pot oferir a la seva empresa com a país emprenedor i punter dins aquest sector econòmic.

Quedem a la seva disposició per a assessorar-lo i ajudar-lo en la seva inversió.

ACCIO
CIDEM | COPCA

Generalitat
de Catalunya

 Ajuntament de Barcelona

22 Barcelona
El districte de la innovació

Cambra de Comerç
de Barcelona

Índex

01	Barcelona i Catalunya	06
02	10 raons per invertir	08
03	El disseny, un sector estratègic per Barcelona i Catalunya	10
04	10 raons per invertir en el sector del disseny a Barcelona i Catalunya	12
	01. Grans projectes de disseny	12
	02. Les associacions de disseny i la concentració de talent creatiu	14
	03. Barcelona, model de ciutat accessible	16
	04. El disseny al comerç, l'hoteleria i la restauració	18
	05. La formació en disseny i en gestió de disseny	20
	06. El sistema català del disseny	22
	07. Barcelona, seu d'estudis de disseny corporatius	24
	08. La marca Barcelona	26
	09. El Clúster Disseny al 22@Barcelona	28
	10. Testimonis sobre Barcelona i el disseny	29
05	Glossari	30

Barcelona, situada al nord-est d'Espanya i a la riba de la Mediterrània, és una de les majors metròpolis europees i el centre d'una extensa regió metropolitana de més de 217 municipis, en la qual resideixen 4,6 milions d'habitants. És la capital econòmica, cultural i administrativa de Catalunya i encapçala una àrea emergent d'activitat econòmica al sud d'Europa de 17 milions d'habitants i més de 800.000 empreses. Aquesta regió euromediterrània, que inclou les Balears, València, Aragó i el sud-est de França, s'orienta preferentment a nous sectors estratègics, competitiu i internacionals, i es consolida internacionalment com una de les principals metròpolis europees.

■ Barcelona
■ Catalunya
■ Regió euromediterrània

Les bases del creixement econòmic –molt rellevant en els darrers anys– les podem trobar en una metròpolis amb una estructura empresarialment policèntrica i econòmicament diversificada que facilita el seu rol de viver de noves idees, empreses i productes.

Atenent a la distribució del valor afegit brut segons les distintes branques d'activitat, Catalunya és, en el cas de la indústria, la comunitat autònoma amb major pes sobre el total espanyol (un 25%) i ocupa, respecte del sector serveis, la segona posició en quant al valor afegit brut nacional generat (un 18% del total). A Catalunya, les empreses en els sectors industrials d'alt i mitjà-alt contingut tecnològic i de serveis basats en el coneixement constitueixen el 28,55% del total estatal.

D'altra banda, l'índex d'activitat emprenedora a Catalunya l'any 2006 és del 8,6%, xifra superior a la mitjana espanyola i europea, segons l'informe Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2006.

L'activitat econòmica internacional de l'àrea de Barcelona està especialment impulsada per la Fira, el Port, l'Aeroport, el Consorci de la Zona Franca, el Consorci de Turisme de Barcelona i els nous districtes d'innovació tecnològica. En aquest darrer aspecte i donada la importància de la innovació per al foment de la competitivitat, la productivitat i la internacionalització de les empreses, el sector del disseny és un dels sectors clau per a Barcelona i Catalunya.

Barcelona i la seva àrea metropolitana acullen les seus de les empreses i dels centres formatius més importants del sector de disseny espanyol, així com la concentració més gran d'empreses i associacions professionals de disseny de l'estat espanyol. La ciutat s'ha convertit en un dels punts de referència d'Espanya, amb realitats que van des del districte 22@Barcelona, el districte tecnològic i innovador per excel·lència, passant per una àmplia xarxa empresarial de companyies de serveis líders, un arrelat esperit emprenedor i una llarga tradició docent i empresarial en el sector disseny.

Actualment Catalunya i Barcelona són destinacions de referència per companyies internacionals que volen instal·lar el seu estudi de disseny, per a estudiants que volen trobar la millor oferta formativa de l'estat, i per a professionals de totes les disciplines del disseny a la recerca de la inspiració i el gaudir d'estímul per a la creació d'una oferta cultural diversa i de qualitat, un suggeridor patrimoni arquitectònic i un clima i estil de vida ideals per a desenvolupar projectes de disseny.

Barcelona ofereix elements molt diversos que la fan realment atractiva per viure, per treballar i per fer negocis. La ciutat és avui dia un emplaçament molt interessant per a noves activitats econòmiques. Algunes bones raons per invertir així ho indiquen.

01 Localització geogràfica estratègica

A dues hores de França per carretera i a un dia de les principals ciutats europees. Porta del Sud d'Europa, disposa d'un port, aeroport, zona franca, parcs logístics, fira internacional i centre de la ciutat en un radi de només cinc quilòmetres.

02 Completa infraestructura de transport

Xarxa d'autopistes connectada amb Europa; aeroport de més ràpid creixement europeu; primer port espanyol i major port de contenidors de la Mediterrània; densa xarxa de metro, ferrocarril i autobusos; arribada del Tren d'Alta Velocitat l'any 2007 i connexió amb la xarxa europea l'any 2009.

03 Centre d'una gran àrea econòmica, dinàmica i diversa

L'àrea de Barcelona concentra 4,6 milions d'habitants. És la capital de Catalunya, amb 7 milions d'habitants i és el centre de l'arc mediterrani, una gran àrea econòmica amb 18 milions d'habitants. Concentra el 70% del PIB de Catalunya, té un creixement del 3,3% del PIB l'any 2007, per sobre de la mitjana espanyola i europea. És la sisena aglomeració urbana europea i la cinquena concentració industrial d'Europa.

04 Inversió estrangera amb èxit

Quarta millor ciutat d'Europa per als negocis*, concentra aproximadament el 20% de la inversió estrangera anual a Espanya. Hi ha 2.700 empreses estrangeres establertes amb un grau de satisfacció del 97%. Barcelona també es consolida com un centre de divisions europees de multinacionals.

05 Posicionament internacional reconegut

Barcelona se situa en posicions destacades dins de diferents rànquings internacionals, els quals qualifiquen molt favorablement la seva realitat urbana, la capacitat d'atracció de capital estranger, el caràcter emprenedor i la qualitat de vida que s'hi gaudeix.

06 Recursos humans preparats pel futur

Gran ètica de la responsabilitat; elevada productivitat, una de les més altes d'Europa segons l'OCDE; 5 universitats públiques, 2 universitats privades, 4 escoles de negocis: ESADE, IESE, EADA, IESKA; 27 escoles internacionals; àmplia penetració de les noves tecnologies; caràcter procliu a la innovació i la creativitat.

07 Excel·lent qualitat de vida

Primera ciutat d'Europa en qualitat de vida*. Clima estable, sol, platja, esquí; esplèndida oferta cultural i d'oci; xarxa de 4.500 institucions d'educació; sistema de salut modern i accessible. Fàcil accessibilitat i mobilitat amb transport públic. Un sistema de parcs naturals envolta la ciutat.

08 Grans projectes urbanístics de futur

Transformació de 1.000 ha i 7 milions de m² de sostre. Àrea del Llobregat: aposta per la logística i la internacionalització, amb les ampliacions del port i l'aeroport; Àrea del Besòs: renovació urbana, sostenibilitat i centres de recerca; La Sagrera-Sant Andreu: arribada del Tren d'Alta Velocitat; Poblenou-22@Barcelona: el nou districte tecnològic i d'innovació.

09 Una oferta immobiliària competitiva

Àmplia oferta d'oficines, locals comercials i naus industrials amb una excel·lent relació qualitat-preu i amb un elevat índex d'ocupació.

10 Cooperació públic-privada única

L'Ajuntament de Barcelona i el Govern català aposten decididament per les empreses; l'èxit en la tradicional col·laboració públic-privada ha estat la clau de la transformació de Barcelona.

* Segons l'informe European Cities Monitor 2007 de Cushman & Wakefield

El disseny, un sector estratègic per a Barcelona i Catalunya

El disseny s'ha convertit en una de les claus en les estratègies de les empreses. Ser diferent, innovador i competitiu en un món globalitzat passa per aplicar una gestió del disseny amb garanties d'èxit. Ara, les organitzacions (sobretot les pimes) tenen l'oportunitat de créixer i diferenciar-se gràcies al 'factor disseny'. El pas d'una economia industrial a una economia basada en el coneixement ho ha fet possible. En aquest sentit, hi ha pocs indrets al món que puguin presumir de gaudir d'una cultura de disseny pròpia i distintiva. Catalunya, i especialment Barcelona, són dos d'aquests indrets.

Barcelona ha apostat des de fa molt de temps pel disseny com un dels deu sectors estratègics que conformen l'oferta de la ciutat, entenen que aquest és un sector que aporta valor a la proposta Barcelona i és un dels motors claus de l'economia, el coneixement i la innovació.

Barcelona s'ha posicionat durant els darrers 25 anys com una de les capitals del disseny al món. L'auge va començar als anys vuitanta. Durant aquella dècada es va produir el "boom" del disseny barceloní. Hi van confluïr diferents fenòmens: un substrat professional i pedagògic i una cultura del disseny a la ciutat, que havia estat molt activa i ara veia la seva possibilitat de créixer i expandir-se. De cara endintre, va ser molt important l'afany modernitzador de la societat, de les mateixes institucions i de les empreses. El mobiliari, la gràfica, els locals d'oci, els espais urbans van centrar la imatge d'aquests nous consums. D'altra banda, de cara enfora, Europa i el món semblava descobrir un país (Catalunya) i una capital (Barcelona) amb noves idees i conceptes en el camp del disseny. També va ser als vuitanta quan Barcelona i les principals capitals catalanes van començar a orientar-se cap al sector serveis i va aflorar el turisme cultural. Tot això ha fet que durant els darrers anys i fins avui, Barcelona hagi pres consciència de la seva identitat com a capital del disseny al món.

Actualment tots els actors involucrats al sector disseny treballen en la formació d'un sistema sòlid i cohesionat. La situació és optimista. Barcelona és actualment centre d'operacions de dissenyadors de més de 50 països, compta amb grans professionals de renom internacional que afavoreixen la creació d'una marca d'imatge potent i diferencial, gaudeix d'una indústria del coneixement i la formació està representada per prop de 50 centres de formació i institucions motor com el FAD, el BCD i les associacions professionals del sector. Aquesta situació es veu reforçada amb nous projectes de difusió i integració del sector a la cultura i l'empresariat catalans com són el Clúster Disseny del 22@Barcelona o el futur Museu del Disseny, porta d'entrada al districte de l'innovació.

Un important focus d'inversió estrangera

L'àrea de Barcelona és un important nucli d'atracció d'inversió estrangera, especialment en la indústria i els serveis avançats. Aquests són els punts forts de la ciutat:

1. Catalunya té la base més nombrosa i consolidada d'empreses estrangeres a Espanya, prop d'un 34% d'aquestes té la seva seu o activitat principal a Catalunya. L'àrea de Barcelona concentra el 90% de les empreses estrangeres a Catalunya.
2. El 97% de les empreses estrangeres establertes a l'àrea de Barcelona es mostra satisfeta o molt satisfeta.
3. Un 5% de les empreses estrangeres a Barcelona realitza activitats de disseny.

Font: "La inversió estrangera a l'àrea de Barcelona".
Agència Catalana d'Inversions i Àrea de Promoció
Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona (2007)

El present document té com objectiu exposar les característiques bàsiques actuals i de futur del sector del disseny a **Catalunya**, i a la ciutat de **Barcelona**, mitjançant 10 raons estratègiques:

- 01 Grans projectes de disseny
- 02 Les associacions de disseny i la concentració de talent creatiu
- 03 Barcelona, model de ciutat accessible
- 04 El disseny al comerç, l'hoteleria i la restauració
- 05 La formació en disseny i en gestió de disseny
- 06 El sistema català del disseny
- 07 Barcelona, seu d'estudis de disseny corporatius
- 08 La marca Barcelona
- 09 El Clúster Disseny al 22@Barcelona
- 10 Testimonis sobre Barcelona i el disseny

10 raons per invertir en el sector del disseny a Barcelona i Catalunya

01 Grans projectes de disseny

Catalunya ha utilitzat el disseny per crear-s'hi una imatge de progrés i avantguarda. Barcelona ha estat l'epicentre d'aquesta imatge de disseny tant mediterrània com universal. A més, la ciutat ha estat el bressol dels grans projectes de disseny catalans i ha impulsat una personalitat i estil propis que s'han estès per tota la geografia catalana i s'han popularitzat arreu del món.

Actualment, la ciutat afronta nous reptes per aconseguir la centralitat del disseny durant els pròxims anys. Esdeveniments com la Barcelona Design Week, i projectes com el futur Museu del Disseny i el Clúster Disseny 22@Barcelona garanteixen la continuïtat hegemònica del disseny en la cultura i com a element estratègic en l'empresariat del país.

Jocs Olímpics 92. El fenomen de la Barcelona olímpica va ultrapassar la data de 1992. Els Jocs Olímpics van actuar com una fita que captava energies que, en el camp del disseny i l'arquitectura, s'havien mostrat molt actives en la preparació de la candidatura els anys vuitanta, durant el 'boom' del disseny barceloní.

Primaveres del Disseny. Les Primaveres del Disseny, celebracions biennals des del 1991 fins a 2001, van alimentar i fer créixer la pròpia cultura del disseny i la van donar a conèixer a la ciutadania a través de les seves activitats en les que hi participaven el subsistema cultural, part del sector i entitats de la ciutat. Les Primaveres van constituir un element vertebrador del disseny i van propiciar una renovació d'idees, a més de facilitar la incorporació de noves generacions de professionals.

L'Any del Disseny. L'Any del Disseny, celebrat el 2003, amb motiu del centenari de la creació del FAD (Foment de les Arts i del Disseny), va esdevenir una versió ampliada de les Primaveres del Disseny i amb un desplegament profús de mitjans i recursos promocionals; va propiciar l'acostament del valor del disseny a la societat, i va reivindicar el terme 'disseny' com a element de progrés cultural, social i econòmic.

Barcelona Design Week. Organitzada anualment pel BCD, Barcelona Centre de Disseny, des de l'any 2006, ha aconseguit generar un punt de trobada enriquidor entre el món professional del disseny i el món de l'empresa, amb reconeixement internacional. Els seus objectius són fomentar un coneixement més ampli del disseny i del seu valor estratègic als diferents públics objectius, enfortir les relacions entre disseny i empresa i promoure Barcelona com a ciutat de creativitat, disseny i coneixement.

Museu del Disseny. El futur Museu del Disseny serà un centre orientat a l'actualitat i a la prospectiva, amb objectius de desenvolupament de la cultura del disseny i com una nova referència de la vida cultural de la ciutat. Una de les seves missions principals serà participar activament amb les associacions, institucions, centres de formació, empreses i professionals que vetllen per la competitivitat i la innovació del disseny.

Clúster Disseny 22@Barcelona, que segueix el model de clústers desenvolupat al districte més innovador de la ciutat, facilita la concentració estratègica en el territori dels principals agents econòmics, institucionals, docents i d'innovació del sector amb l'objectiu de convertir Barcelona en un pol tecnològic i d'innovació de referència en aquest àmbit, a nivell internacional.

(més informació a la pàg. 28).

02 Les associacions de disseny i la concentració de talent creatiu

Catalunya té una gran tradició associativa, que es manifesta en les més de mil associacions de molts diversos sectors. El sector del disseny en concret, aplega una desena d'entitats que vetllen per la professió i que han estat decisives per al creixement del disseny a la societat i la cultura catalanes.

Els darrers anys Barcelona s'ha convertit en una de les bases preferides per a arquitectes, dissenyadors, fotògrafs, il·lustradors i professionals creatius de tot el món. Tots ells suposen, juntament amb els que des de sempre han viscut a la ciutat, un dels bancs de talents internacionals més importants del moment. Una de les raons d'aquesta concentració de talent amb continuïtat en el temps, és el suport i la representació cap a la societat que aporten les diferents associacions professionals del sector.

A Catalunya el sector del disseny aplega una desena d'entitats que vetllen per la professió i que han estat decisives per al creixement del disseny a la societat i la cultura catalanes.

La que uneix a més subsectors dintre del disseny és el FAD, que actualment agrupa més de 1.400 socis. A FAD (art i artesanía) compta amb 106 associats; ADG FAD (disseny gràfic i comunicació visual) compta amb 674 associats; ADI FAD (disseny industrial) compta amb 296 associats; ARQ-IN FAD (arquitectura i interiorisme) compta amb 299 associats; Moda FAD (imatge i moda) compta amb 73 associats i Orfebres FAD (joieria contemporània) compta amb 65 associats.

D'altra banda es troba l'ADP (Associació de Dissenyadors Professionals) amb 140 associats, el Col·legi Oficial de Decoradors i Dissenyadors d'Interior de Catalunya (CODIC) aplega 320 col·legiats i el Col·legi Professional de Disseny Gràfic de Catalunya que té prop de 300 col·legiats.

Cal destacar l'existència de Terminal B, base de dades virtual de talents de Barcelona, el Directori de Professionals on line de BCD i els directoris de les diferents associacions i col·legis abans esmentats.

Una altra iniciativa que afavoreix l'impuls i el desenvolupament de talent és la Incubadora del FAD, una plataforma ideada per a la promoció dels creadors que comencen a professionalitzar-se en l'àmbit del disseny i que ofereix beques d'investigació en l'àmbit del disseny dirigides a joves creadors.

03 Barcelona, model de ciutat accessible

Barcelona és una ciutat concebuda des del 'disseny per a tothom'. Això l'ha permès convertir-se en una de les ciutats més accessibles del món per a totes les persones en la seva diversitat, és a dir, respectant el gènere, la cultura, les capacitats, l'edat i la llengua de cadascú. Una ciutat paradigma que ha servit de model per a la resta de capitals catalanes, les quals avancen en el disseny de centres històrics orientats per als vianants, la construcció de ciutats més segures i salubres, i l'oferta de serveis més propers als ciutadans.

Encara que de ben segur no l'anomenaven així, el 'disseny per a tothom' a Barcelona va començar a l'època medieval. Aleshores ja es dissenyava la ciutat considerant les millores en la salubritat, seguretat i comunicació. Aquesta tendència de dissenyar per a les persones ha continuat durant tota la seva història i s'ha anat ampliant els darrers anys fins aconseguir situar Barcelona com una de les ciutats model pel que fa a accessibilitat i adaptació del disseny a les necessitats del ciutadà.

Què defineix una ciutat ben dissenyada? Doncs la capacitat (de la mateixa ciutat) d'adequar-se a les necessitats de cadascú, tot respectant els drets dels altres. Necessitats com desplaçar-se per la ciutat amb comoditat i seguretat, a peu o en transport públic, tenir els serveis a prop, que l'entorn i els serveis siguin comprensibles i funcionals per a tothom... i, sobretot, fer que l'ús de la ciutat sigui una experiència enriquidora.

'Un disseny endreçat'

La Design for All Foundation defineix el disseny de Barcelona com un 'disseny endreçat'. Això és conseqüència de factors com que el mobiliari urbà està alineat, els espais verds i els equipaments estan distribuïts en el territori per tal d'arribar-hi a peu, o hi ha carrers exclusius per als vehicles, com per exemple, les bicicletes, mentre que d'altres ho són per als vianants. D'altra banda, un dels punts clau del disseny de Barcelona ha estat haver conjugat el respecte a la diversitat, la higiene, la seguretat i la funcionalitat amb l'estètica. Tots aquests aspectes fan que viure a Barcelona sigui una experiència plaent.

Les dades d'una Barcelona accessible

- L'Ajuntament de Barcelona ha instal·lat semàfors acústics 1.151 passos de vianants.
- Dels 1.017 autobusos operatius de Barcelona el 84,5% és vehicle amb pis baix. El 79,6% de les línies d'autobusos està totalment adaptat.
- Barcelona s'ha proposat eliminar les barreres als edificis municipals. Estan adaptats 224 edificis i 151 són practicables (les persones amb disminució hi poden accedir amb ajuda).
- Barcelona té tres platges accessibles (Barceloneta, Nova Icària i la zona de Banys del Fòrum) que disposen d'elements com rampes d'accés a l'aigua, cadires amfibies, vestidors adaptats, aparcament per a vehicles de persones amb discapacitat, servei especial de suport a les persones amb disminució.

Barcelona ha assolit altes cotes d'excel·lència en el disseny de la ciutat i el seu model ha estat exportat àmpliament a d'altres ciutats. Ara, el repte consisteix en seguir innovant en la mateixa línia tot aportant solucions de disseny a nous àmbits, com s'està fent en la recollida de deixalles o en l'adaptació de les parades de metro i autobús.

04 El disseny al comerç, l'hoteleria i la restauració

El comerç urbà és el model de comerç propi de Catalunya i Barcelona. Un dels trets distintius de molts establiments catalans és el component disseny. Un element que a més d'atorgar una imatge d'avantguarda converteix els comerços i locals en espais convivencials i marcs de relació, a més d'establir-se com a referents per al consum.

Disseny i comerç

Cada any, 1.500 comerciants modernitzen el seu establiment a Catalunya i el 68% de les empreses catalanes considera el disseny com a important generador de noves idees. Síntoma que el disseny guanya pes en el *retail* i que s'estableix com una estratègia guanyadora a l'hora d'arribar a nous perfils de compradors i oferir millors productes i serveis.

Especialistes en interiorisme i disseny d'establiments comercials coincideixen en dir que qualsevol lloc de Barcelona és adient per acollir un establiment comercial amb un fort component de disseny. Malgrat tot, hi ha determinats eixos a Barcelona que concentren més locals singulars com el Born, el Raval i el barri de Gràcia. El Raval, al cor de la ciutat, és un important focus d'establiments amb component disseny i negocis hotelers innovadors. El Born és un dels indrets amb més establiments d'art, moda i locals amb estil, als seus carrers s'apleguen botigues de moda i complements, estudis de disseny, galeries d'art, hotels i restaurants. Dos dels eixos comercials més importants de la ciutat, el Passeig de Gràcia i la Rambla de Catalunya, ofereixen un mix suggerent d'art, cultura, història i comerç. Hi són algunes de les firmes internacionals de moda més prestigioses i han sorgit algunes de les idees i projectes comercials més importants i amb més repercussió a la ciutat com la botiga Vinçon.

Els nous hotelers

L'auge del turisme ha propiciat la creació d'hotels singulars que, gràcies al disseny i a nous i innovadors conceptes, atreuen nous clients àvids de viure la seva estada com una experiència més. En un sector que aporta el 14% de la riquesa autòctona, crear nous conceptes de negoci resulta una obligació. Creativitat, disseny, *wellness*, gastronomia... són algunes de les paraules més emprades pels nous hotelers a l'hora de crear hotels exclusius i amb el valor afegit que aporta el disseny i l'arquitectura. Alguns exemples destacats són: Chic & Basic, l'Hotel Omm, l'Hotel Axel, l'Hotel Casa Camper a Barcelona i l'Hotel Les Cols a Olot (Girona).

Innovació a la restauració

L'oferta culinària de Catalunya és una de les activitats econòmiques que més ha crescut en aquests últims anys. Els establiments no només cuiden la qualitat i originalitat dels seus fogons, sinó que busquen espais on el disseny i l'arquitectura facin del menjar una activitat plaent en tots els sentits. Alguns dels exemples més reconeguts són: El Bulli i Ferran Adrià que empra el disseny i l'experimentació per anar a la recerca dels sabors purs i les elaboracions impossibles. La seva col·lecció de productes 'Faces' ha estat desenvolupada per diferents dissenyadors de prestigi. El Grupo Tragaluz, amb una dotzena de locals a Barcelona i un a Calella de Palafrugell, té una marcada personalitat mediterrània i cosmopolita i es caracteritza per l'interiorisme dels seus locals i la seva imatge corporativa. Oriol Balaguer, amb la seva botiga de Barcelona és a més d'un estudi de xocolata i pastisseria un centre de desenvolupament de nous productes i receptes amb una presentació.

05 La formació en disseny i en gestió de disseny

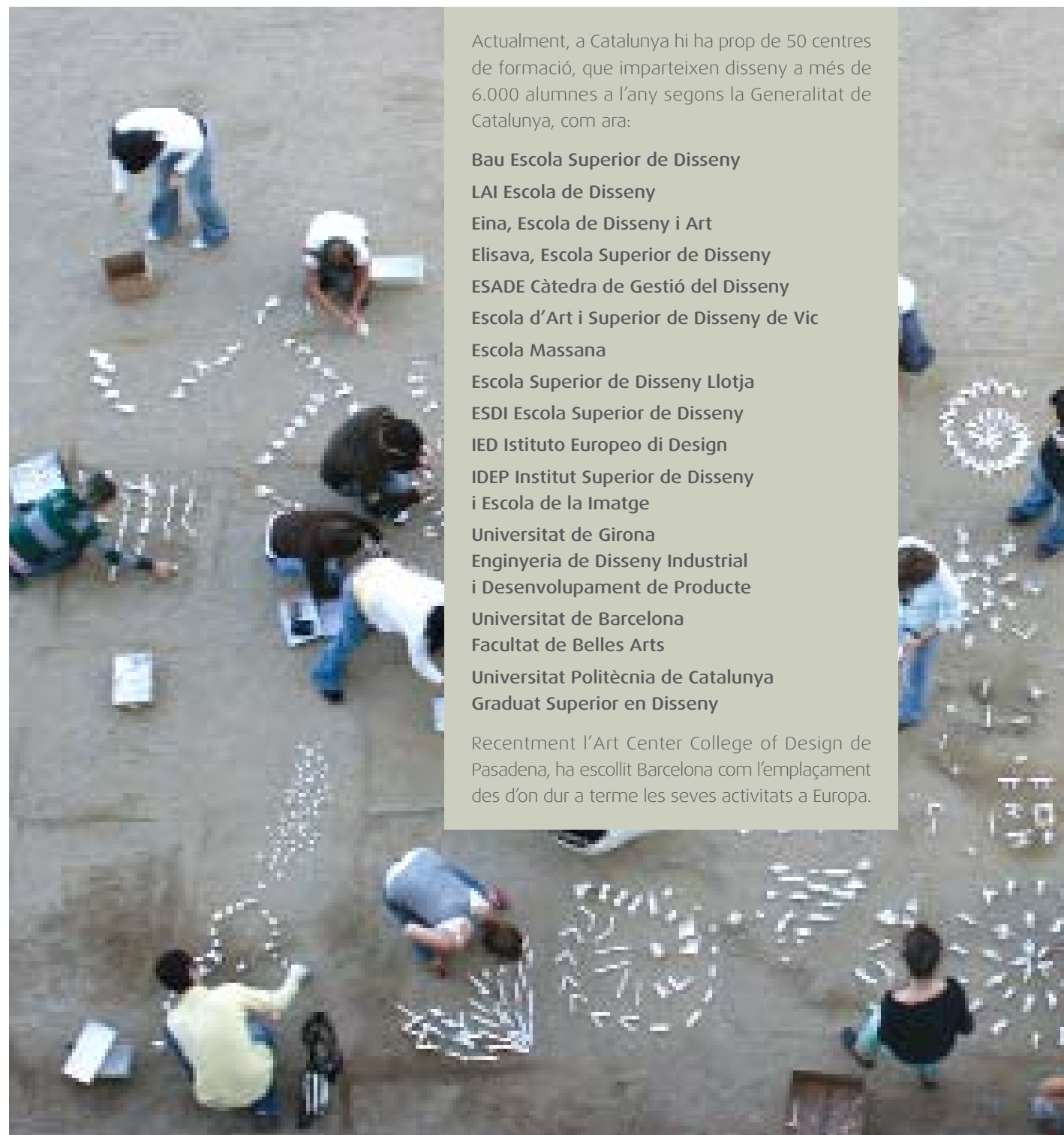
Catalunya gaudeix, sobretot gràcies a l'oferta de Barcelona, d'una bona reputació a nivell europeu en la formació del disseny.

Els estudiants estrangers veuen Catalunya com l'indret ideal per estudiar aquesta disciplina, gràcies a la variada oferta formativa i la inspiradora cultura del país.

A Catalunya i Barcelona hi ha una tradició en el camp de l'ensenyament del disseny ben consolidada i integrada amb el medi local. El fet que molts centres siguin el resultat d'iniciatives civils també li dona una característica especial respecte als ensenyaments programats per la resta de l'Estat.

El distintiu d'estudiar a Barcelona / "Jo he estudiat a Barcelona"

Barcelona compta amb un bon posicionament internacional, per sobre de grans capitals europees amb tradició com Milà i París i molt igualada amb Londres. Aquesta reputació permet que el fet d'estudiar a Barcelona sigui un tret distintiu en el currículum dels futurs professionals.

Actualment, a Catalunya hi ha prop de 50 centres de formació, que imparteixen disseny a més de 6.000 alumnes a l'any segons la Generalitat de Catalunya, com ara:

Bau Escola Superior de Disseny

LAI Escola de Disseny

Eina, Escola de Disseny i Art

Elisava, Escola Superior de Disseny

ESADE Càtedra de Gestió del Disseny

Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic

Escola Massana

Escola Superior de Disseny Llotja

ESDI Escola Superior de Disseny

IED Istituto Europeo di Design

IDEP Institut Superior de Disseny i Escola de la Imatge

Universitat de Girona

Enginyeria de Disseny Industrial i Desenvolupament de Producte

Universitat de Barcelona Facultat de Belles Arts

Universitat Politècnica de Catalunya Graduat Superior en Disseny

Recentment l'Art Center College of Design de Pasadena, ha escollit Barcelona com l'emplaçament des d'on dur a terme les seves activitats a Europa.

06 El sistema català del disseny

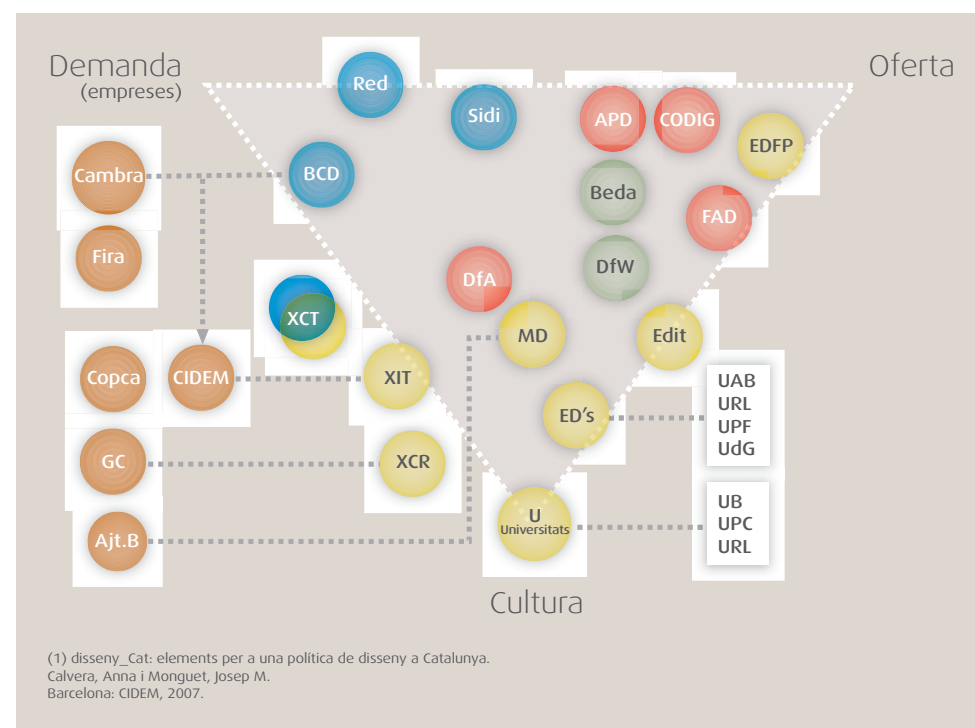
El sistema català disseny el conformen fonamentalment el conjunt d'agents que operen al sector del disseny, compostat per l'oferta de serveis de disseny i la demanda d'aquests serveis i les relacions professionals que estableixen entre ells, i està recolzat per un conjunt d'entitats que es dediquen a la promoció, la difusió, la formació i la recerca en disseny.

El conjunt d'aquestes entitats formen el subsistema cultural dins del conjunt del sistema disseny. La vinculació estreta entre aquest subsistema i el conjunt d'agents de l'oferta de disseny conformen la comunitat del disseny a Catalunya.

El dibuix adjunt proposa una lectura ordenada del sistema català del disseny. La disposició en forma de triangle permet situar els agents del subsistema cultural segons la seva proximitat a la demanda, a l'oferta o amb la recerca i la generació de cultura del disseny.

Sistema català del disseny

(actors del subsistema cultural en relació al sector)⁽¹⁾

ADP - Associació de Dissenyadors Professionals. Associació que defensa els interessos professionals del sector.

BCD - Barcelona Centre de Disseny. Fundació dedicada a la promoció del disseny en l'àmbit empresarial.

BEDA - The Bureau of European Design Associations. Organisme europeu que defensa el valor del disseny davant la Comunitat Europea.

'CODIG' - Col·legi Professional de Disseny Gràfic de Catalunya. Col·legi professional.

DfA - Design for All Foundation. Ens dedicat a la recerca i promoció del disseny per a tothom.

DfW - Design for the World. ONG de projectes de disseny.

ED's. Escoles de disseny amb títols propis vinculats a les Universitats Autònoma de Barcelona (UAB), Ramon Llull (URL), Pompeu Fabra (UPF) o Girona (UdG).

EDFP. Escoles de disseny de formació professional.

EDIT. Editorials de llibres i revistes dedicades a la difusió del coneixement i de la informació generats pel món del disseny.

FAD Foment de les Arts i del Disseny. Associació d'associacions per a la promoció del disseny al món de la cultura.

MD. Museu de les Arts Decoratives – Museu del Disseny.

RED - Red de Empresas de Diseño. Agrupació d'empreses per a la promoció i consolidació del mercat del disseny.

SIDI - Selección Internacional de Diseño de Equipamiento para el Hábitat. Agrupació d'empreses per a la promoció i consolidació del mercat del disseny.

U. Universitats amb estudis de disseny amb títol propi: Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) o Universitat de Barcelona (UB).

07 Barcelona, seu d'estudis de disseny corporatiu

Per què escollir Barcelona com a seu per implantar un 'Corporate Design Centre'?

Hi ha diversos factors intangibles com són la llum i el clima, la confluència de diferents corrents creatives i tendències i una trajectòria cultural rica en diverses àrees com l'arquitectura, la música i l'art. Tot això fan de Barcelona l'indret perfecte per desenvolupar un projecte empresarial de disseny i assegurar la motivació dels equips oferint qualitat de vida i el contacte directe amb les diverses tendències culturals que ofereix la ciutat.

Cinc exemples de "Corporate Design Centre"

Alstom Transporte va instal·lar el seu centre de 'Design and Styling' a Santa Perpètua de Mogoda (Barcelona) el 2007. El seu paper és treballar en projectes d'interiorisme per a tot el grup, desenvolupant productes juntament amb els seus experts tècnics.

Barcelona té una gran infraestructura preparada per impulsar el disseny en totes les seves modalitats: modelmaking, enginyeries, consultoria de disseny, centre d'R+D, universitats i una profunda experiència en els apartats de colors i textures.

David Cutcliffe,
director de l'estudi de disseny d'Alstom Transporte a Catalunya

Volvo té el seu centre de disseny a Barcelona des de l'any 2000. Hi treballa un equip de deu persones.

Volvo té estudis de disseny a Suècia i Califòrnia i va decidir establir-ne un al Sud d'Europa amb l'objectiu de penetrar en la cultura del cotxe petit, que aquí hi està molt arrelada. Vam escollir Barcelona perquè la ciutat combina el disseny més tradicional i artístic amb una altra visió més dinàmica i experimental. Aquí podem treballar com una petita empresa, essent més rendibles que l'estudi matriu a Göteborg i més propers a les idees i necessitats de l'usuari final.

David Ancona,
director de disseny
Volvo Strategic Design Barcelona

Des de 2003 **HP** centralitza a Sant Cugat del Vallès (Barcelona), la Divisió Mundial de Disseny de Productes per al Negoci d'Arts Gràfiques.

Barcelona es caracteritza per un entorn obert i cosmopolita que aporta una contínua exposició a les últimes tendències en art, disseny, pensament, societat... La ciutat té un marcat caràcter humanista lligat a la seva tradició cultural mediterrània, a més d'oferir una qualitat de vida difícil de trobar en altres ciutats europees.

Jordi Morillo,
responsable de disseny industrial,
Divisió d'Impressió en Gran Format d'HP

La danesa **LEGO Group** té un estudi de disseny a Barcelona des del 2004 que pertany a la divisió Concept Lab, encarregada del procés inicial d'innovació en experiències de joc.

Barcelona és una gran font d'inspiració. És una ciutat tradicional i moderna alhora, amb una gran varietat d'esdeveniments de tot tipus constantment. Barcelona aporta possibilitats d'accedir a dissenyadors que es graduen en les escoles de la ciutat. Hi ha molt potencial creatiu. També és un imant que atrau a molts professionals internacionals, fet que fa possible crear equips de treball molt interessants.

Marta Tantos,
Design Manager,
LEGO Concept Lab-Barcelona

Renault Design va obrir les seves portes el 1999 a Barcelona. El seu equip està format per dotze professionals. Un factor decisiu que va fer que el centre s'instal·lés a Barcelona és que la regió compta amb una xarxa de proveïdors tradicionalment molt implicats en la construcció de l'automòbil.

Estem instal·lats al cor de Barcelona per poder gaudir de la seva energia creativa. La pròpia ciutat ja és un estímul per a la creativitat dels nostres dissenyadors. D'aquí valorem l'avantguarda artística, la 'latinitat' i l'apertura històrica d'una ciutat portuària familiaritzada a l'intercanvi i la interacció cultural. És un indret que influeix i enriqueix fortament els projectes de disseny.

Eric Diemert,
director del centre de disseny corporatiu de Renault Design Barcelona

08 La marca Barcelona

Barcelona pot competir amb altres capitals europees com Berlín, Londres, Milà o París. El disseny fet a Barcelona té un estil característic. Això ha estat possible gràcies a la convergència de diversos factors que han aconseguit construir una marca de valor, el segell “Dissenyat a Barcelona”, apreciat i considerat tant per productes locals com internacionals.

Els valors de la marca “Dissenyat a Barcelona” són:

Tradició: Gaudí, Dalí, Miró, Tàpies, Picasso... La creació gràfica i visual és un element inherent a Catalunya des del Modernisme. L'obra d'artistes immortals i legendaris com aquests segueix vigent i exemplifica la gran tradició de la comunitat com a indret creatiu.

Cultura: a Catalunya existeixen dues cultures del disseny. Una, molt tradicional, és la del disseny com a disciplina cultural i artística, la que va posar els ciments als anys 80. I una altra, moderna i funcional, que és la d'entendre el disseny com a eina estratègica en les empreses i com a oportunitat de negoci.

Creativitat i inspiració: Barcelona és una font d'estímuls per a un creador. Ho és l'urbanisme, l'arquitectura, el comerç, el bilingüisme; però també el sistema d'activitats, la vida quotidiana, la cultura popular i els equipaments d'oci. A més, la ciutat acull ja a molts estudiants estrangers i la fa especialment còmoda per als nousvinguts.

Arquitectura: la perfecta distribució i disseny de l'Eixample, la torre de Collserola, la torre Agbar, el Palau Sant Jordi, l'edifici Fórum; la presència constant de Gaudí a la Sagrada Família, al Parc Güell... Als carrers de la ciutat conviuen les façanes modernistes amb la nova arquitectura, conformant un paisatge urbà que uneix tradició i modernitat.

Dissenyadors: la gran xarxa de professionals del disseny de totes les disciplines instal·lats a Barcelona fan que la ciutat sigui una de les capitals referent d'aquesta disciplina al món. Actualment és lloc de residència i centre d'operacions de dissenyadors procedents de més de 55 països.

Coneixement i experiència: la tradició formativa i professional de Barcelona fan que la ciutat sigui un viver d'idees i un indret del que sempre pots aprendre. La ciutat aposta per l'economia del coneixement amb iniciatives com el 22@Barcelona.

Innovació: el disseny aplicat a les necessitats de les persones, el disseny responsable i respectuós amb el medi ambient, el disseny aplicat a les necessitats competitives de l'empresa. Aquestes són les principals vies d'innovació del disseny a Barcelona, que al 22@Barcelona tindran la seva màxima expressió.

Momentum: Barcelona està en un bon moment. L'eclecticisme d'idees que agita la ciutat és adient per desenvolupar nous camins en la creació i conceptualització de projectes de disseny.

09 El Clúster Disseny al 22@Barcelona

A 22@Barcelona s'està desenvolupant el Clúster Disseny, un clúster d'excel·lència i innovació amb projecció internacional, al centre de la ciutat.

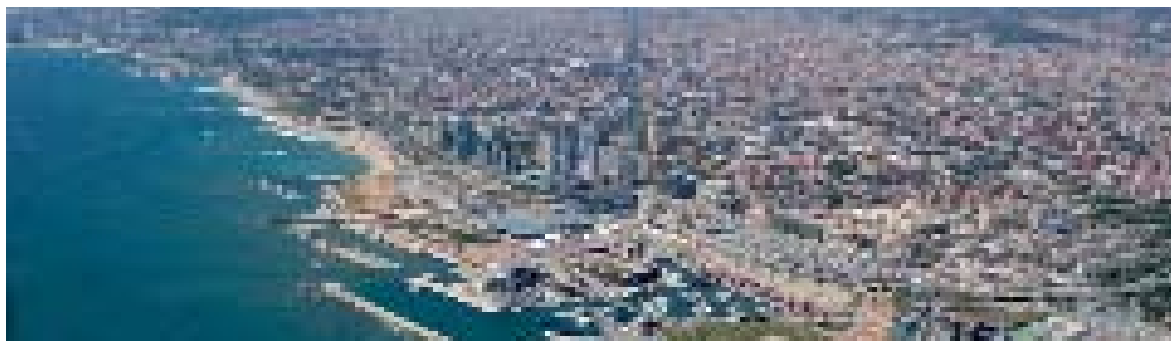
22@Barcelona constitueix un dels principals projectes econòmics i empresarials de la ciutat de Barcelona amb l'objectiu de recuperar la vocació productiva del Poblenou i crear una important polaritat científica, tecnològica i cultural que converteixi Barcelona en una de les principals plataformes d'innovació i economia del coneixement d'àmbit internacional.

Al districte de la innovació, tant sols a quatre parades de metro del centre de la ciutat, s'estan consolidant diferents clústers: el Mèdia, TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació), Tecnologies Mèdiques, Energia i Disseny. El model de clústers 22@Barcelona augmenta la competitivitat i la capacitat d'innovació i internacionalització dels agents econòmics del districte a partir de la concentració en el territori d'empreses, organismes públics, universitats i centres d'investigació de referència en els sectors considerats estratègics, com ho és el disseny.

Aquest model de clústers també crea les condicions necessàries per a l'aterratge d'empreses i talent innovador d'arreu del món i afavoreix la creació d'una comunitat professional relacionada amb la xarxa global.

Des de l'inici del projecte l'any 2000 i fins a desembre del 2007 s'han instal·lat un total de 1.063 empreses que han generat més de 32.000 nous llocs de treball, segons l'estudi de l'activitat econòmica realitzat per la Universitat de Barcelona.

Actualment, la zona del 22@Barcelona ja compta amb la presència d'estudis de disseny com els localitzats a Palo Alto (Estudi Mariscal, Morera Design, ADD + Arquitectura, Alex Gasca+Train01, Duch Claramunt, Fernando Salas Studio, GEC-UOC Grup, Laiguana, Pasarela, Puresang o Sans Visual Studio), o els estudis de Ruiz+Company o Torres & Torres; la Universitat Oberta de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra i la BAU Escola Superior de Disseny; o el Centre Tecnològic Leitat, entre altres.

10 Testimonis sobre Barcelona i el disseny

Barcelona té una mentalitat oberta i dinàmica. Està posicionada en les ments de persones de tot el món com un lloc de molta riquesa cultural, excitant i contemporània.

Michael Thomson

President de BEDA, The Bureau of European Design Associations

Barcelona és una ciutat on la innovació social, que és molt més valuosa que la innovació purament tecnològica, és molt potent.

Bill Sermon

Vicepresident de disseny de Nokia Multimedia

L'escola de Barcelona és alegre i vitalista. Sap combinar de manera intel·ligent l'ús de diferents materials i sempre treballa amb l'objectiu de crear disseny funcional.

David Ancona

Director de disseny de Volvo Strategic Design Barcelona

Fresc, iconoclasta, rebel, irònic, humà, de sofisticada simplicitat, sorprenent... Aquests serien alguns atributs per definir el valor del segell 'design in Barcelona'. Crec que té molt a veure amb el que la mateixa ciutat intenta ser des de fa més d'un segle.

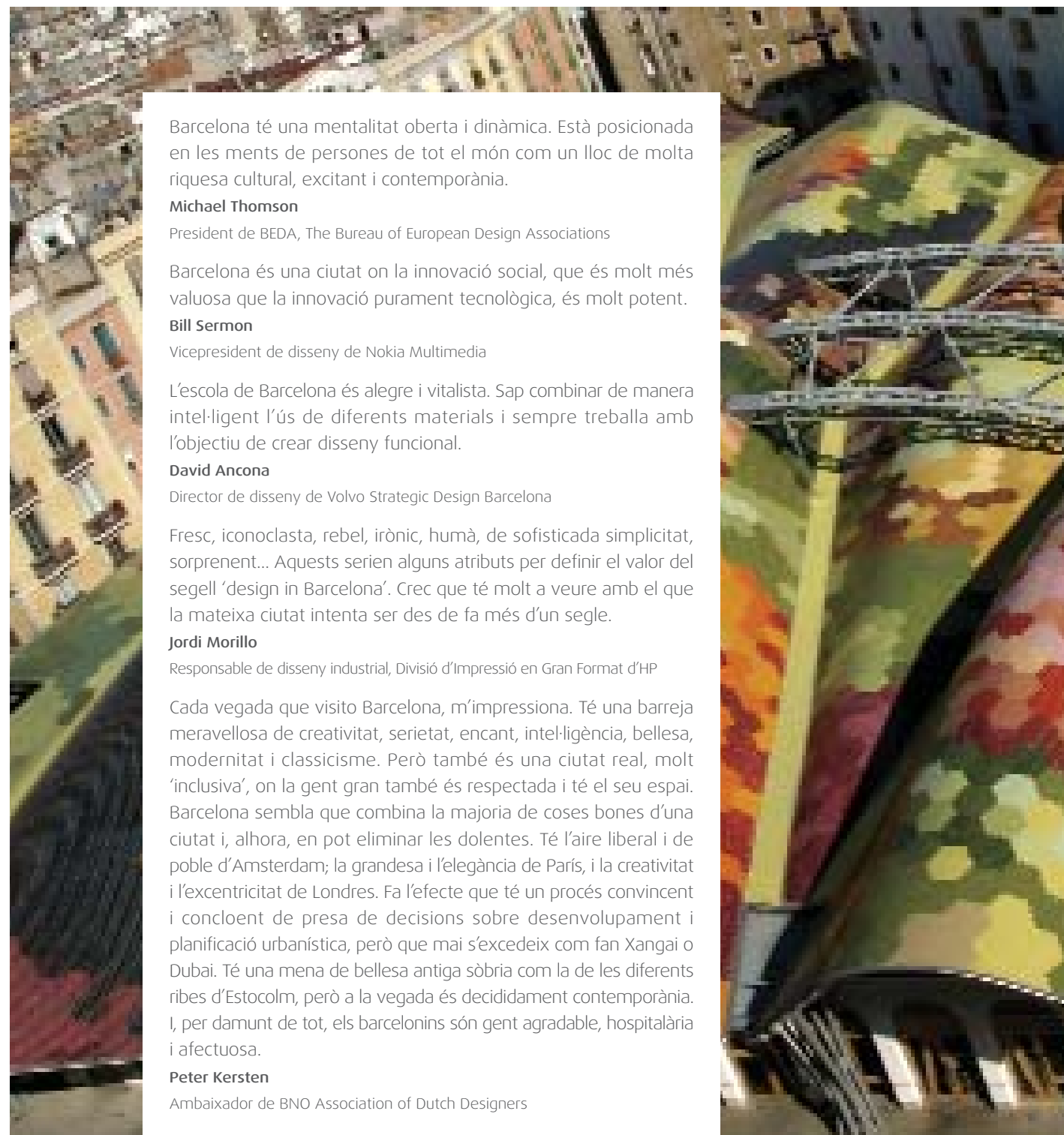
Jordi Morillo

Responsable de disseny industrial, Divisió d'Impressió en Gran Format d'HP

Cada vegada que visito Barcelona, m'impresiona. Té una barreja meravellosa de creativitat, serietat, encant, intel·ligència, bellesa, modernitat i classicisme. Però també és una ciutat real, molt 'inclusiva', on la gent gran també és respectada i té el seu espai. Barcelona sembla que combina la majoria de coses bones d'una ciutat i, alhora, en pot eliminar les dolentes. Té l'aire liberal i de poble d'Amsterdam; la grandesa i l'elegància de París, i la creativitat i l'excentricitat de Londres. Fa l'efecte que té un procés convincent i concloent de presa de decisions sobre desenvolupament i planificació urbanística, però que mai s'excedeix com fan Xangai o Dubai. Té una mena de bellesa antiga sobria com la de les diferents ribes d'Estocolm, però a la vegada és decididament contemporània. I, per damunt de tot, els barcelonins són gent agradable, hospitalària i afectuosa.

Peter Kersten

Ambaixador de BNO Association of Dutch Designers

Entitats vinculades al disseny

A FAD Associació d'Artistes i Artesans
www.a-fad.org

Associació Interdisciplinària de Disseny de l'Espai ARQ-IN FAD
www.arquinfad.org

Associació de Directors d'Art i Dissenyadors Gràfics ADG FAD
www.adg-fad.org

Associació de Disseny Industrial ADI FAD
www.adifad.org

Associació de Dissenyadors Professionals ADP
www.adp-barcelona.com

Associació d'Imatge i Moda MODA FAD
www.modafad.org

Associació d'Orfebres ORFEBRES FAD
www.orfebresfad.org

BCD, Barcelona Centre de Disseny
www.bcd.es

BEDA The Bureau of European Designers' Associations
www.beda.org

Col·legi Oficial de Decoradors i Dissenyadors d'Interiors de Catalunya
www.codic.org

Col·legi Professional de Disseny Gràfic de Catalunya
www.dissenygrafic.org

Design for All Foundation
www.designforall.org

Design for the World
www.designfortheworld.org

Foment de les Arts i del Disseny FAD
www.fadweb.org

Museu de les Arts Decoratives
www.museumartsdecoratives.bcn.es

SIDI Salón Internacional de Diseño, SL
www.sidi.es

Centres educatius

Bau Escola Superior de Disseny
www.baued.es

Eina Escola de Disseny i Art
www.eina.edu

Elisava Escola Superior de Disseny
www.elisava.es

ESADE Càtedra de gestió de disseny
www.esade.edu/research/designmanagement

Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic
www.eartvic.net

Escola Massana
www.escolamassana.es

Escola Superior de Disseny Llotja
www.llotja.es

ESDI, Escola Superior de Disseny
www.esdi.es

IDEP Institut Superior de Disseny i Escola de la Imatge
www.idep.es

IED Istituto Europeo di Design
www.ied.es

LAI, Escola Superior de Disseny
www.laiedu.org

Universitat de Barcelona (UB) – Facultat de Belles Arts
www.ub.edu/bellesarts

Universitat de Girona (UG) - Enginyeria de Disseny Industrial i Desenvolupament de Producte
www.udg.edu/cid/gedidp

Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) - Graduat Superior en Disseny
www.disseny-upc.net

Organismes locals i autonòmics

22@Barcelona
www.22barcelona.com

ACCIÓ 10 – CIDEM COPCA
www.acc10.cat

Barcelona Activa
www.barcelonactiva.cat

Institut de Cultura de Barcelona – Ajuntament de Barcelona
www.bcn.cat/cultura

Promoció Econòmica – Ajuntament de Barcelona
www.bcn.cat/barcelonanegoci

Organismes estatals

DDI Sociedad Estatal para el Desarrollo del Diseño y la Innovación
www.ddi.es

Federación Española de Entidades de Promoción de Diseño
www.federaciondiseno.net

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio
www.mityc.es

Organismes empresarials

Cambra de Comerç de Barcelona
www.cambrabcn.es

Edició

Ajuntament de Barcelona-Promoció Econòmica
22@Barcelona
ACC10 - CIDEM COPCA. Generalitat de Catalunya
Cambra de Comerç de Barcelona

Disseny i maquetació

Glòria Escoruela - g.grafic

Impressió

D.L. (dipòsit legal): B-44247-2007
Barcelona, juliol de 2008
Nº exemplars: 500 (versió en català)